

กสม.๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๖๕/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิชุมชน อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีร้องเรียนว่า การขนย้ายและทำลายวัดถูกระเบิดที่ใช้สำหรับประกอบกิจการเหมืองแร่หิน ในพื้นที่ ภูผาฮวก ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ล่าช้า

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

จังหวัดหนองบัวลำภู

ที่ ๑

ที่ ๒

๑.ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์ ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๗๐/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ ว่า ในปี ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยุติประกอบกิจการเหมืองแร่หินในพื้นที่ภูผาฮวก ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู แต่ยังมีวัดถูกระเบิดที่ใช้สำหรับประกอบกิจการอยู่ภายในเหมืองแร่หิน ประกอบด้วยวัดถูกระเบิดชนิดแก๊ป^๑ และปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้อง ยื่นหนังสือต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อให้เร่งรัดการขนย้ายวัดถูกระเบิด และในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ตรวจสอบบริเวณเหมืองแร่หินดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการขนย้ายวัดถูกระเบิดออกจากพื้นที่ โดยที่ประชุมมีมติมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ยื่นคำขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัดถูกระเบิดต่อนายทะเบียนท้องที่ แต่การดำเนินการยังไม่มีความคืบหน้า ผู้ร้องกังวลว่าหากดำเนินการล่าช้า ในช่วงฤดูแล้งอาจเกิดไฟป่าลุกลามไปยังโรงเก็บวัดถูกระเบิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ จึงขอให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดขนย้ายวัดถูกระเบิดดังกล่าวเพื่อนำไปทำลายโดยเร็ว ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พิจารณาแล้ว เห็นควรรับไว้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นคำร้อง (ป) ที่ ๒๖/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

/๑.๒ กสม. ...

^๑แก๊ป หรือ เชื้อปะทุ มีลักษณะเป็นหลอดโลหะเล็ก ๆ บรรจุสารระเบิดที่มีความไวสูงอยู่ภายใน

๑.๒ กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พิจารณาผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแล้วเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา หากปล่อยให้เน้นซ้ำอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน ประกอบกับกรณีเป็นเรื่องที่มีมูลและอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กสม. จึงมีมติให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นคำร้องที่ ๒๑๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๒. การตรวจสอบ

กสม. ได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นก ๐๐๓๔(๔)/๗๘๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๑.๒ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสืออำเภอสุวรรณคูหา ที่ นก ๐๕๑๘/๑๙๐๕ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ นก ๐๐๑๗.๑/๑๒๓๖๘ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือองค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ ที่ นก ๗๑๓.๐๑/๘๔๙ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ ด่วนที่สุด ที่ นก ๐๐๑๗.๑/๑๔๐๐๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๑.๗ บันทึกการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ [REDACTED] ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู

๒.๑.๘ บันทึกสรุปการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงและหารือแนวทางแก้ไขปัญหา เรื่องร้องเรียนของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมที่ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู ศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู

๒.๑.๙ บันทึกสรุปการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของพนักงานเจ้าหน้าที่ ฉบับลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ฉบับลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๘ และฉบับลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

รายละเอียดปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑.๑

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

๑.๑) การเก็บ การขนย้าย และจำหน่าย (ทำลาย) วัตถุระเบิดและ ส่วนผสมของวัตถุระเบิดจากการประกอบกิจการเหมืองแร่หิน ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยอำเภอสุวรรณคูหา และที่ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานขออนุมัติการขนย้ายและจำหน่ายวัตถุระเบิด เพื่อเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุมัติ

๑.๒) ขั้นตอนการขนย้ายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ปออกจากพื้นที่เพื่อนำไป ทำลายนั้น ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภูอยู่ระหว่างรวบรวมเอกสารหลักฐานการขออนุมัติเพื่อ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูพิจารณา และส่งเรื่องไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๑.๓) ปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ๖,๐๐๐ กิโลกรัม ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ใช่ วัตถุระเบิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีอำนาจพิจารณาให้ทำลายได้ จึงสั่งการให้อำเภอสุวรรณคูหาแจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยส่งเรื่องไปยังกรมการอุตสาหกรรมทหาร เพื่อพิจารณาอนุมัติ

๑.๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบชนิดและจำนวน วัตถุระเบิดเพื่อทำลาย โดยกำหนดตรวจสอบสถานที่ในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๗ ณ คลังเก็บวัตถุระเบิด ของผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อนำไปทำลาย ณ มณฑลทหารบกที่ ๒๘ ค่ายศรีสองรัก ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

เมื่อเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นเรื่องต่ออำเภอ สุวรรณคูหา เพื่อขออนุญาตขนย้ายวัตถุระเบิดที่ใช้สำหรับประกอบกิจการเหมืองแร่หิน ตามพระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ แล้ว

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่หินและโรงโม่หิน ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู ตามประทานบัตรที่ ออกเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๓

/๑.๒) ศาลปกครอง...

๑.๒) ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖ เพิกถอนหนังสือที่อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแก่งลอยและป่าปานกลางในท้องที่ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน และเพิกถอนคำสั่งต่ออายุประทานบัตร ประกอบกิจการเหมืองแร่หิน ที่ออกให้ผู้ถูกร้องที่ ๒

๑.๓) สรุปรายงานการประชุมพิจารณาแนวทางการขนย้ายวัตถุระเบิด ออกจากพื้นที่ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

● ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู (ประธานในที่ประชุม) ผู้แทนผู้ถูกร้องที่ ๒ [REDACTED] (ฝ่ายผู้ร้อง) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

● รองผู้ว่าราชการจังหวัดฯ และเจ้าหน้าที่หน่วยเก็บกู้และตรวจสอบวัตถุระเบิด (EOD) ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ ตรวจสอบเหมืองแร่หินของผู้ถูกร้องที่ ๒ พบว่า บริเวณกลางเหมืองแร่หินมีหลุมซึ่งมีสายไฟโผล่ออกมา จึงคาดว่าวัตถุระเบิดอยู่ภายในหลุม นอกจากนี้ยังพบหลุมอื่น ๆ อีกจำนวนมาก แต่ไม่มีดินระเบิดภายในหลุม

● ที่ประชุมมอบหมายให้ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู ทำหนังสือถึงอำเภอสุวรรณคูหาเพื่อแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่ตามแบบ ป.๑๑ พร้อมหลักฐานประกอบการพิจารณา โดยให้รายงานผลต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาตามลำดับ

๒) อำเภอสุวรรณคูหา

๒.๑) อำเภอสุวรรณคูหามีคำสั่งที่ ๒๑๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบชนิดและจำนวนวัตถุระเบิดเพื่อทำลาย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ คณะกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบ พบเก็บ ๑,๔๙๖ ดอก และปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ๖,๐๐๐ กิโลกรัม ซึ่งเสื่อมสภาพแล้ว และมีอาคารจัดเก็บแบ่งประเภทเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตราย

๒.๒) อำเภอสุวรรณคูหามีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นก ๐๕๑๘/๑๒๕๔ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นขออนุญาตจำหน่ายด้วยประการใด ๆ และขนย้ายวัตถุระเบิด เฉพาะชนิดเก็บ ต่ออำเภอสุวรรณคูหา เพื่อเสนอผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณา ส่วนปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

๒.๓) อำเภอสุวรรณคูหามีหนังสือ ที่ นก ๐๕๑๘/๑๓๐๒ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เร่งรัดการดำเนินการตามข้อ ๒.๒) ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ

เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมะไฟ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำรวจพื้นที่เพื่อจัดทำแนวกันไฟบริเวณโดยรอบสถานที่เกิดเหตุภัยอันตรายของเหมืองแร่หิน ตามที่ได้รับแจ้งจาก [REDACTED] (ฝ่ายผู้ร้อง) ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๗ ได้จัดทำแนวกันไฟบริเวณพื้นที่ดังกล่าว รวมถึงพื้นที่ข้างเคียงและพื้นที่รับผิดชอบอื่น เพื่อป้องกันและลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) การลงพื้นที่

เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ร้องและประชาชนในพื้นที่ [REDACTED] ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ว่า ผู้ร้องและประชาชนในพื้นที่ต้องการให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการขนย้ายวัตถุระเบิดที่ใช้สำหรับประกอบกิจการเหมืองแร่หินออกจากพื้นที่ แม้ที่ผ่านมาจะยังไม่มีผลกระทบที่เกิดจากวัตถุระเบิดที่ติดค้างอยู่ในพื้นที่ก็ตาม แต่กังวลว่า ในช่วงฤดูร้อนซึ่งมีไฟป่าเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี อาจมีไฟลุกลามไปถึงจุดเก็บวัตถุระเบิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือผลกระทบด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังพบว่ามีวัตถุระเบิดที่พร้อมระเบิดฝังอยู่ในหลุมภายในเหมืองแร่หินดังกล่าวด้วย ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว โดยมีผู้แทนของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๒) การจัดประชุม

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่จัดประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงและหารือแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ณ ศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า

๒.๑) การขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป และปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- การขนย้ายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีกำหนดไว้ โดยกรณีขนย้ายข้ามจังหวัดต้องได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนกรณีขนย้ายภายในเขตจังหวัดต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๔๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

/ประกอบข้อ ๒...

^๒มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ย้ายวัตถุระเบิดจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีกำหนดไว้ และในการย้ายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในหนังสืออนุญาตนั้นด้วย

ประกอบข้อ ๒^๓ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้าย วัดถูระเบิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัดถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘

● การจำหน่าย (ทำลาย) ด้วยประการใด ๆ ซึ่งวัดถูระเบิดชนิดแก๊ป ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ โดยได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๓๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัดถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งต้องยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนท้องที่ เสนอผ่านนายทะเบียนจังหวัด และกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุมัติตามลำดับ

● การทำลายปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ต้องขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบการทำลายยุทธภัณฑ์ประเภทแอมโมเนียมไนเตรทต่อกรมการอุตสาหกรรมทหาร เนื่องจากแอมโมเนียมไนเตรทเป็นยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐

ดังนั้น ผู้กรรองที่ ๒ ต้องทำหนังสือขออนุญาต ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ต่อนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอ) กรณีวัดถูระเบิดชนิดแก๊ปต้องขออนุญาตขนย้ายและจำหน่ายด้วยประการใด ๆ ซึ่งวัดถูระเบิด และ (๒) ต่อกรมการอุตสาหกรรมทหาร กรณีปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท เพื่อขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการทำลายยุทธภัณฑ์

๒.๒) เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผู้กรรองที่ ๒ ยื่นหนังสือขออนุญาตจำหน่ายด้วยประการใด ๆ และย้ายซึ่งวัดถูระเบิด ต่ออำเภอสุวรรณคูหา โดยขออนุญาตขนย้ายและจำหน่าย (ทำลาย) วัดถูระเบิดทั้งแก๊ปและปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรทในหนังสือฉบับเดียว ซึ่งไม่ถูกต้องตามขั้นตอน อำเภอสุวรรณคูหาจึงแจ้งให้ผู้กรรองที่ ๒ แก้ไขหนังสือขออนุญาตเป็น ๒ ฉบับ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดแล้ว

๒.๓) ประชาชนในพื้นที่ที่มีความกังวลเกี่ยวกับอันตรายที่อาจเกิดจากวัดถูระเบิดโดยเฉพาะในช่วงไฟฟ้า จึงประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดการขนย้ายวัดถูระเบิดออกจากพื้นที่เหมืองแร่หินเพื่อนำไปทำลาย

/๒.๔) เมื่อวันที่...

^๓ข้อ ๒ ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้ายวัดถูระเบิด

(๑) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับการย้ายวัดถูระเบิดระหว่างจังหวัด

(๒) อธิบดีกรมการปกครอง ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื่อ มี ใช้ สิ่ง นำเข้า คำ หรือจำหน่ายด้วยประการใด ๆ ซึ่งวัดถูระเบิด เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

๒.๔) เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ตรวจสอบเหมืองแร่หินของผู้ถูกร้องที่ ๒ พบว่า มีแก๊ปและปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรทซึ่งเสื่อมสภาพแล้ว รวมทั้งมีวัตถุระเบิดที่ปลดขนวนแล้วฝังอยู่ในพื้นที่เหมืองจำนวนหนึ่ง

๒.๕) เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นหนังสือขออนุญาตจำหน่ายด้วยประการใด ๆ และย้ายซึ่งวัตถุระเบิดเฉพาะวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป ต่ออำเภอสุวรรณคูหา โดยขออนุญาตขนย้ายเพื่อไปทำลาย ณ มณฑลทหารบกที่ ๒๘ ค่ายศรีสองรัก จังหวัดเลย ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๕๔๒๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบชนิดและจำนวนวัตถุระเบิดเพื่อทำลาย จากนั้นเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๗ คณะกรรมการตรวจสอบฯ ลงพื้นที่ตรวจสอบเหมืองแร่หินของผู้ถูกร้องที่ ๒ และมีความเห็นว่า ควรขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดดังกล่าวภายในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู เพราะสะดวกในการขนย้ายและทำลายมากกว่าไปที่จังหวัดอื่น อีกทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูในฐานะเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีกำหนดไว้ สามารถอนุญาตให้ขนย้ายภายในจังหวัดได้ จะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยแนะนำให้ขนย้ายไปทำลาย ณ สนามยิงปืนมณฑลทหารบกที่ ๒๔ จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งอำเภอสุวรรณคูหาได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก๊ไขหนังสือขออนุญาตในส่วน of สถานที่ทำลายวัตถุระเบิดและยื่นขออนุญาตอีกครั้ง

๒.๖) เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการทำลายยุทธภัณฑ์ ประเภทแอมโมเนียมไนเตรท ต่อกรมการอุตสาหกรรมทหาร

๓) การสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

๓.๑) เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ปลัดอำเภอสุวรรณคูหาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นหนังสือขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป ต่ออำเภอสุวรรณคูหา โดยขอให้นำไปทำลาย ณ สนามยิงปืนมณฑลทหารบกที่ ๒๔ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งอำเภอสุวรรณคูหาส่งเรื่องขออนุญาตดังกล่าวให้กับผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๓.๒) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๘ และวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ เจ้าหน้าที่ของการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภูชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหนังสือส่งเรื่องขออนุญาตทำลายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ปของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปยังกระทรวงมหาดไทย และได้รับอนุมัติให้ทำลาย รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูได้อนุญาตให้ขนย้ายวัตถุระเบิดดังกล่าวไปทำลายแล้ว ทั้งนี้ ในส่วนของปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของกรมการอุตสาหกรรมทหาร

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการเก็บวัตถุระเบิดไว้ในเหมืองแร่หินโดยไม่ขนย้ายไปทำลาย และพิจารณาการขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดล่าช้าหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘^๕ ประกอบกับ มาตรา ๔๓ (๒) และ (๓)^๖ รับรองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล และสิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว อีกทั้งมาตรา ๕๗ (๒)^๗ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕^๘ ได้รับรองสิทธิของบุคคลในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ

/สุขภาพ...

^๕มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

^๗มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๘มาตรา ๕ บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

บุคคลมีหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้เกิดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมตามวาระหนึ่ง

สุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากลที่ได้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้^๙ และสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืน^{๑๐}

๓.๒ กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๒.๑ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ เก็บวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดไว้ในพื้นที่เหมืองแร่หิน โดยไม่มีการขนย้ายเพื่อนำไปทำลาย มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๑.๑) หลังจากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖ เพิกถอนหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแก่งลอยและป่านากลาง และเพิกถอนคำสั่งต่ออายุประทานบัตรที่ [REDACTED] ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ถือประทานบัตร ทำให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องยุติการประกอบกิจการเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนตามประทานบัตรดังกล่าว

๑.๒) ในส่วนของวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดที่ใช้สำหรับประกอบกิจการเหมืองแร่หินและยังคงค้างอยู่ในพื้นที่เหมือง ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่อาจขนย้ายหรือทำลายได้เองโดยพลการ แต่ต้องได้รับอนุญาตหรืออนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน ซึ่งในระหว่างที่ยังไม่มีการอนุญาตหรืออนุมัติให้ขนย้ายหรือทำลาย ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เก็บวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดไว้ในโรงเก็บภายในเหมืองโดยแบ่งตามประเภท ได้แก่ แก๊ป ๑,๔๙๖ ตอก และปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท ๖,๐๐๐ กิโลกรัม ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหน้าที่ยื่นคำขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นขออนุญาต ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ยื่นหนังสือขออนุญาตจำหน่าย (ทำลาย) ด้วยประการใด ๆ และย้ายซึ่งวัตถุระเบิด ต่ออำเภอสุวรรณคูหา แต่หนังสือขออนุญาตดังกล่าวมีการขออนุญาตทำลายปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรทรวมอยู่ด้วย ซึ่งแอมโมเนียมไนเตรทเป็นยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ การทำลายจึงต้องขออนุญาตต่อกรมการอุตสาหกรรมทหาร

/สวนวัตถุ...

^๙กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR)

ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้

^{๑๐} คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติที่ ๔๘/๑๓ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ รับรองให้สิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืนเป็นสิทธิมนุษยชน

ส่วนวัดถูกระเบิดชนิดแก๊ปต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัดถูกระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๘ และ มาตรา ๔๓ ประกอบกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้าย วัดถูกระเบิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัดถูกระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ กล่าวคือ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอ) และต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนการขนย้ายแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ กรณีขนย้ายภายในเขตจังหวัด ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด และกรณีขนย้ายข้ามจังหวัดต้องได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในทางปฏิบัติต้องยื่นหนังสือขออนุญาตต่อนายอำเภอเพื่อเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ หรืออนุญาตตามลำดับขั้นตอน

ทั้งนี้ อำเภอสุวรรณคูหาได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก้ไขหนังสือและขออนุญาตต่อหน่วยงานให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดแล้ว

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ ยื่นขออนุญาตเฉพาะในส่วนของวัดถูกระเบิดชนิดแก๊ปต่ออำเภอสุวรรณคูหาอีกครั้งตามคำแนะนำข้างต้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจสอบชนิดและจำนวนวัดถูกระเบิดเพื่อทำลาย ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ แนะนำให้แก้ไขสถานที่ทำลายวัดถูกระเบิดให้อยู่ภายในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถอนุญาตให้ขนย้ายได้ จะทำให้การขนย้ายสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น อำเภอสุวรรณคูหาจึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก้ไขหนังสือและยื่นขออนุญาตอีกครั้ง

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ ยื่นหนังสือขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการทำลายยุทธภัณฑ์ประเภทแอมโมเนียมไนเตรทต่อกรมการอุตสาหกรรมทหารตามคำแนะนำของอำเภอสุวรรณคูหา

ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ยื่นหนังสือขออนุญาตเฉพาะในส่วนของวัดถูกระเบิดชนิดแก๊ปต่ออำเภอสุวรรณคูหาอีกครั้ง ตามคำแนะนำที่ให้แก้ไขสถานที่ทำลายวัดถูกระเบิด ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้ทำลาย รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อนุญาตให้ขนย้ายวัดถูกระเบิดดังกล่าวเพื่อนำไปทำลายแล้ว

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่สามารถขนย้ายและทำลายวัดถูกระเบิดหรือส่วนผสมของวัดถูกระเบิดด้วยตนเองได้ แต่มีหน้าที่ยื่นคำขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัดถูกระเบิดและส่วนผสมของวัดถูกระเบิดต่อหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย แม้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นหนังสือขออนุญาตต่ออำเภอสุวรรณคูหาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ แล้วก็ตาม แต่อำเภอให้แก้ไขหนังสือขออนุญาตและยื่นต่อหน่วยงานให้ถูกต้องอีกครั้ง ซึ่งรายละเอียดที่ให้แก้ไขไม่ซับซ้อน การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ทำหนังสือกลับมายื่นต่อหน่วยงานในครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ โดยใช้เวลา ๑ ปี นับจากการยื่นในครั้งแรก จึงเป็นการ

/ใช้ระยะ...

ใช้ระยะเวลาานานเกินสมควร ถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการขออนุญาตให้ขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิด และส่วนผสมของวัตถุระเบิดด้วยความล่าช้า ส่งผลให้กระบวนการขนย้ายและทำลายล่าช้าตามไปด้วย จนทำให้ประชาชนในพื้นที่กังวลเรื่องความปลอดภัย และนำไปสู่ความเสี่ยงอันตรายที่อาจเกิดจากวัตถุระเบิด และส่วนผสมของวัตถุระเบิด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงที่มี ไฟป่าในบริเวณใกล้เคียงเมืองแร่หิน การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒.๒) อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยุติการประกอบกิจการดังกล่าว ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เคยมีผลกระทบที่เกิดจากวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดที่คงค้างอยู่ใน เมืองแร่หิน ประกอบกับการยื่นขออนุญาตครั้งที่ ๓ ในส่วนของปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท และการยื่น ขออนุญาตครั้งที่ ๔ ในส่วนของวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการตามคำแนะนำของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องครบถ้วน จนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องอันเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว ในชั้นนี้ จึงยัง ไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๒.๒ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาการขออนุญาตให้ขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิด ล่าช้า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๑.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู มีอำนาจพิจารณา ขออนุญาตให้ขนย้ายวัตถุระเบิด เฉพาะกรณีขนย้ายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ปภายในเขตจังหวัดหนองบัวลำภูเท่านั้น ส่วนการทำลายวัตถุระเบิดชนิดแก๊ป ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหน้าที่รับเรื่องตามที่อำเภอสุวรรณคูหานำเสนอและ พิจารณาส่งเรื่องไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาอนุมัติ^{๑๑} อย่างไรก็ตาม ต้องให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำขอ ขออนุญาตก่อน จึงจะสามารถเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่มีอำนาจ พิจารณาอนุญาตให้ทำลายปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท เนื่องจากอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมการอุตสาหกรรม ทหาร

๑.๒) ระหว่างที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้ยื่นหนังสือขออนุญาตให้ขนย้าย และทำลายวัตถุระเบิด เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับหนังสือจากฝ่ายผู้ร้องที่ขอให้ เร่งรัดการขนย้ายวัตถุระเบิดออกจากพื้นที่เมืองแร่หิน ซึ่งในวันเดียวกันนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ ตรวจสอบเมืองแร่หินของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยทันที ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดประชุมร่วมกับฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้องที่ ๒ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแนวทางการขนย้าย

/วัตถุระเบิด...

^{๑๑} ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๓ ประกอบประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกหนังสืออนุญาตให้ย้าย วัตถุระเบิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘

วัดบูรณะเปิดออกจากพื้นที่ โดยที่ประชุมมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัดบูรณะดังกล่าวต่อนายทะเบียนท้องที่ (นายอำเภอ)

๑.๓) เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นหนังสือขออนุญาตขนย้ายและทำลายวัดบูรณะเปิดต่ออำเภอสุวรรณคูหา แต่รายละเอียดไม่ถูกต้อง จึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก้ไขหนังสือและยื่นขออนุญาตต่อหน่วยงานที่มีอำนาจให้ถูกต้องตามประเภทของวัดนั้น รวมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เร่งรัดการขออนุญาตด้วย จากนั้นผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นหนังสือขออนุญาตตามคำแนะนำข้างต้นอีกครั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเรื่องการขออนุญาตดังกล่าวเป็นครั้งแรก จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบชนิดและจำนวนวัดบูรณะเปิดเพื่อทำลาย พร้อมกับลงพื้นที่ตรวจสอบเหมือนแรหิน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจสอบฯ เห็นควรให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก้ไขสถานที่ทำลายวัดบูรณะเปิดให้อยู่ในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาอนุญาตและการขนย้าย ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แก้ไขเรื่องสถานที่ตามคำแนะนำข้างต้นและยื่นหนังสือขออนุญาตอีกครั้ง โดยอำเภอสุวรรณคูหาได้เสนอเรื่องต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และกระทรวงมหาดไทยตามลำดับ กระทั่งได้รับอนุมัติให้ทำลาย รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูได้อนุญาตให้ขนย้ายวัดบูรณะเปิดดังกล่าวเพื่อนำไปทำลายแล้ว

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๒.๑) กระบวนการขนย้ายและทำลายวัดบูรณะเปิดหรือส่วนผสมของวัดบูรณะเปิด จะเริ่มดำเนินการได้เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคำขออนุญาตต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้สั่งการให้หน่วยงานในสังกัดแจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำขออนุญาตในส่วนที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานในสังกัดได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เร่งรัดการยื่นคำขออนุญาตตามข้อสั่งการของผู้ถูกร้องที่ ๑ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ แก้ไขรายละเอียดการขออนุญาตให้ถูกต้องตามขั้นตอน จนกระทั่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำขออนุญาตต่อหน่วยงานถูกต้องตามขั้นตอน เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเรื่องขออนุญาตดังกล่าวแล้ว ก็ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยไม่ล่าช้า ทั้งยังพิจารณาหาแนวทางให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งเรื่องขออนุญาตทำลายวัดบูรณะเปิดชนิดแก้ไปยังกระทรวงมหาดไทยจนได้รับอนุมัติให้ทำลาย รวมทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภูได้อนุญาตให้ขนย้ายวัดบูรณะเปิดดังกล่าวเพื่อนำไปทำลายแล้ว นอกจากนี้ ในระหว่างที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้ยื่นคำขออนุญาต ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบเหมือนแรหินของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในทันที หลังจากที่ได้รับเรื่องร้องเรียนจากฝ่ายผู้ร้องรวมทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดประชุมร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ฝ่ายผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมประชุมด้วย จึงถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีได้ละเอียดต่อการแก้ไขปัญหาและได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/๒.๒) อย่างไรก็ตาม...

๒.๒) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กระบวนการขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดและ ส่วนผสมของวัตถุระเบิดดังกล่าว เป็นไปด้วยความรวดเร็วและปลอดภัย จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงมหาดไทยและผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ เก็บวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิดไว้ใน พื้นที่เหมือนแรหิน โดยไม่มีการขนย้ายเพื่อนำไปทำลาย ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามี การกระทำอันเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาการขออนุญาตให้ขนย้ายและทำลาย วัตถุระเบิด ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามี การกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อกระทรวงมหาดไทยและผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๓.๑ ให้กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลกระบวนการขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิด ตามกรณีร้องเรียน ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัยต่อประชาชนในพื้นที่

๔.๓.๒ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำกับดูแลกระบวนการขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิด ตามกรณีร้องเรียน พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไป ด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัยต่อประชาชนในพื้นที่

๔.๓.๓ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประสานกรมการอุตสาหกรรมทหารเกี่ยวกับกระบวนการและ ความคืบหน้าในการทำลายปุ๋ยแอมโมเนียมไนเตรท พร้อมทั้งเข้าร่วมสังเกตการณ์ในขั้นตอนการทำลายด้วย^{๑๒}

/๔.๓.๔ ให้ผู้ถูกร้อง...

^{๑๒}อนึ่ง ในระหว่างที่สำนักงาน กสม. จัดทำรายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้ตามมติ กสม. ข้างต้น เพื่อแจ้งไปยัง ผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีหนังสือที่ นก ๐๐๑๗.๑/๗๖๕๐ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘ แจ้งข้อเท็จจริง เพิ่มเติมว่า เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๘ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดหนองบัวลำภูได้ลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองบัวลำภู ตำรวจภูธรจังหวัดหนองบัวลำภู หน่วยเก็บกู้และตรวจสอบวัตถุระเบิด (EOD) อำเภอ สุวรรณคูหา ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาเหล่าใหญ่-ผาจันได เพื่อดำเนินการขนย้ายวัตถุระเบิดตามกรณีร้องเรียนนี้ ไปทำลาย ณ สนามยิงปืนมณฑลทหารบกที่ ๒๘ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู โดยผลการดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะฯ ตามข้อ ๔.๓.๑ - ๔.๓.๓ ของรายงานฉบับนี้แล้ว

๔.๓.๔ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ประสานกับหน่วยเก็บกู้และตรวจสอบวัตถุระเบิด (EOD) ของตำรวจภูธรจังหวัดหนองบัวลำภู สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๖ (อุดรธานี) ผู้ถูกร้องที่ ๒ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสำรวจและค้นหาวัตถุระเบิดที่อาจติดค้างอยู่ในพื้นที่เหมืองแร่หินดังกล่าว โดยเฉพาะวัตถุระเบิดที่ฝังอยู่ในหลุม และดำเนินการทำลายตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่

๔.๓.๕ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ สั่งการให้หน่วยงานในสังกัด แจ้งความคืบหน้าและข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการขนย้ายและทำลายวัตถุระเบิดและส่วนผสมของวัตถุระเบิด ตามข้อ ๔.๓.๒ - ๔.๓.๔ ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบเป็นระยะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้แทนประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ขั้นตอนการดำเนินการดังกล่าวด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ